

URZĄD MIEJSKI W SUWAŁKACH
WYDZIAŁ ARCHITEKTURY I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ
REFERAT URBANISTYKI

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
terenu kopalni Sobolewo w Suwałkach; województwo podlaskie.

Autor:

mgr inż. inżynierii środowiska Bogdan Leszczyński

GŁÓWNY SPECJALISTA
Leszczyński
mgr inż. Bogdan Leszczyński

Suwałki, styczeń 2020 r.

SPIS TREŚCI

1.	Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązanie z innymi dokumentami.	4
2.	Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.	9
3.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.	11
4.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.	13
5.	Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.	14
6.	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.	25
7.	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.	25
8.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.	25
9.	Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływanie, bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot obszaru „Natura 2000” oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.	34

10.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.	38
11.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonywania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.	39
12.	Opis przewidywanych metod i częstotliwości monitoringu w przypadku znaczącego wpływu na środowisko, spowodowanego realizacją planu.	40
13.	Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.	40
14.	Oświadczenie kierującego zespołem wykonującym prognozę, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	44
15.	Załączniki	

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązanie z innymi dokumentami.

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana na potrzeby miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu kopalni Sobolewo w Suwałkach. Granice analizowanego obszaru zostały określone w załączniku graficznym do uchwały Nr VI/69/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 27 marca 2019 r. Plan obejmuje obszar o łącznej powierzchni około 109 ha. Główne cele opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu kopalni Sobolewo w Suwałkach:

- 1) ustalenie przeznaczenia i zasad zagospodarowania;
- 2) określenie zasad kształtowania zabudowy;
- 3) określenie sposobu zagospodarowania oraz kierunku rekultywacji udokumentowanego złoża kopaliny;
- 4) określenie zadań publicznych, w szczególności wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, w tym terenów komunikacji publicznej oraz wyposażenia w infrastrukturę społeczną i techniczną;
- 5) stworzenie podstawy prawnej do podejmowania i realizacji działań inwestycyjnych w granicach objętych planem.

Przedmiotem ustaleń planu są:

- 1) teren drogi publicznej, oznaczonej na rysunku planu symbolem KDZ;
- 2) teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczony na rysunku planu symbolem MW;
- 3) teren eksploatacji kruszywa naturalnego z zakładem przeróbczym i bocznicą kolejową, oznaczony na rysunku planu symbolem PE;
- 4) tereny poeksploatacyjne przeznaczone pod funkcje rolne z dopuszczeniem zalesień, oznaczone na rysunku planu symbolem R/ZL;
- 5) tereny leśne, oznaczone na rysunku planu symbolem ZL.

Ustalenia z zakresu obsługi przez infrastrukturę techniczną zostały podane w rozdziale 7 tekstu planu.

Zapisy zaproponowane w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego są zgodne z następującymi dokumentami nadrzędnymi:

- „Planem zagospodarowania przestrzennego Województwa Podlaskiego” zatwierdzonym uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego nr XXXVI/330/17 z dnia 22 maja 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2017 r. poz. 2777), zmienioną uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego nr XXXIX/356/17 z dnia 28 sierpnia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2017 r. poz. 3270).

Cele zagospodarowania przestrzennego nawiązujące do celów określonych w „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju”, innych dokumentach rządowych oraz strategii rozwoju województwa podlaskiego, odnoszące się do:

1. efektywnego wykorzystania stanu zagospodarowania,
2. tworzenia warunków do poprawy jakości życia i rozwoju zrównoważonego,
3. zwiększenia konkurencyjności województwa.

Założenia zapisane w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego są spójne z „Planem zagospodarowania przestrzennego Województwa Podlaskiego” w zakresie:

*-zagospodarowania terenu z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju,
-adaptacji istniejących dóbr materialnych.*

- „Programem Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017- 2020 z perspektywą do 2024 roku” uchwalonym Uchwałą Nr XXIX/262/2016 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 24 października 2016 r.

Wśród najistotniejszych celów tego programu należy wymienić:

1. spełnienie wymagań w zakresie jakości powietrza,
2. poprawa efektywności energetycznej,
3. ograniczenie emisji hałasu,
4. ochrona przed polami elektromagnetycznymi,
5. racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej,
6. poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
7. racjonalne gospodarowanie odpadami,
8. zachowanie różnorodności biologicznej, poprzez przywracanie, utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków.

W projektowanym dokumencie znalazły się główne założenia i zasady mające odzwierciedlenie w „Programie Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017- 2020 z perspektywą do 2024 roku”:

- określenie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.
- „Strategią zrównoważonego rozwoju miasta Suwałki do roku 2020” uchwaloną uchwałą Nr LI/563/2014 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 30 lipca 2014 r.

Główne cele strategiczne zapisane w dokumencie:

1. wzrost konkurencyjności gospodarczej,
2. poprawa warunków życia,
3. racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i ład przestrzenny,
4. poprawa dostępności komunikacyjnej,
5. wzrost znaczenia współpracy w procesach rozwojowych.

Założenia sformułowane w „Strategii zrównoważonego rozwoju miasta Suwałki do roku 2020” częściowo są wprowadzane poprzez realizacje miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- *określenie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji infrastruktury technicznej,*
- *zagospodarowanie terenu przy uwzględnieniu wskaźników powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej.*
- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałk” uchwalonym uchwałą Nr XX/232/2016 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 maja 2016 r.

Zgodnie z ustaleniami zawartymi na rysunku Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałk obszar w granicach objętych uchwałą intencyjną położony jest w jednostce podstawowej F5.

Jak wynika z ustaleń tekstu Studium dla jednostki podstawowej F5 powinny być podjęte działania z zakresu realizacji celów publicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, polegające na:

- budowie nowych dróg i ścieżek rowerowych,

- budowie sieci infrastruktury technicznej,
- poprawie warunków i jakości życia mieszkańców,
- rekultywacji terenów powyrobiskowych.

Funkcją dominującą jednostki jest funkcja przemysłowa, związana z wydobywaniem kruszywa naturalnego. Tereny częściowo są zrekultywowane.

Kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz przeznaczenie terenu położonego w jednostce F5:

- funkcją dominującą jest utrzymanie terenów górniczych,
- funkcją uzupełniającą – utrzymanie terenów rolnych,
- kierunki zmian polegać powinny na rekultywacji terenów powyrobiskowych w kierunku wykorzystania ich na cele rekreacyjno – wypoczynkowe lub rolne.

Studium określa również zasady ochrony środowiska i jego zasobów poprzez:

- racjonalne użytkowanie gleb, zasobów kopalin i rekultywację terenów poeksploatacyjnych, zakaz prowadzenia geologicznych prac dokumentacyjnych oraz eksploatacji kruszywa naturalnego (z wyłączeniem terenów w rejonie istniejącego złoża Sobolewo, w szczególności działek o numerach 34076, 34077, 34075, 34078, 34079) w celu ochrony powierzchni ziemi, krajobrazu, zasobów wód podziemnych oraz ze względu na ograniczone możliwości rozwoju miasta,
- inwentaryzację obszarów po eksploatacji kruszywa oraz egzekwowanie realizacji kompleksowego programu ich rekultywacji.

Tereny wymagające rekultywacji i przekształceń funkcjonalno-przestrzennych, położone we wschodniej części miasta w jednostkach podstawowych D7 i F5, oraz w zachodniej części miasta, w jednostce B2, B3 i E9. Są to tereny:

- a) po wyeksploatowanych złożach kruszywa naturalnego,
- b) eksploatowane złoża kruszywa naturalnego w obszarach górniczych.

Kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym tych obszarów oraz przeznaczenie terenów, w tym zasady i kierunki przekształceń podano w części: Kierunki szczegółowe dla poszczególnych jednostek podstawowych, wchodzących w skład jednostki strukturalnej „B”, jednostki strukturalnej „D”, jednostki strukturalnej „E” i jednostki strukturalnej „F”. Wymienione wyżej obszary, wymagające przekształceń rehabilitacji lub rekultywacji wskazano na rysunku Kierunków (załącznik Nr 3 do uchwały). Nie wyklucza się możliwości występowania innych obszarów wymagających remediacji, które mogą zostać ujawnione w wyniku badań środowiskowych.

- „Programem ochrony środowiska dla miasta Suwałki na lata 2016-20” uchwalonym uchwałą Nr XVIII/205/2016 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 30 marca 2016 r.

Obszary interwencji Programu- do roku 2020- obejmują:

- 1) ochronę powietrza,
- 2) poprawę klimatu akustycznego,
- 3) ochronę przed polem elektromagnetycznym,
- 4) ochronę zasobów wód powierzchniowych i poprawę jakości wód,
- 5) poprawę gospodarki wodno- ściekowej,
- 6) racjonalne użytkowanie zasobów geologicznych,
- 7) racjonalne użytkowanie gleby,
- 8) poprawę systemu gospodarki odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- 9) ochronę zasobów przyrodniczych,
- 10) wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.

Założenia zapisane w „Programie ochrony środowiska dla miasta Suwałki na lata 2016- 2020” znalazły swoje odzwierciedlenie w planie zagospodarowania przestrzennego:

- *określenie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,*
- *ochrona wód powierzchniowych.*

- „Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Suwałk” uchwalonym uchwałą Nr VI/66/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 27 marca 2019 r.

Dokument określa:

1. Wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości;
2. Rodzaje i minimalną pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych oraz warunki rozmieszczania tych pojemników i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym;
3. Częstotliwość i sposób pozbywania się odpadów komunalnych lub nieczystości ciekłych z nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego;
4. Obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku;

5. Wymagania w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach;
6. Obszary podlegające obowiązkowej deratyzacji i terminy jej przeprowadzania.

Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego dotyczące gospodarki odpadami są zgodne z „Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Suwałk”.

2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.

Prognozę oddziaływania na środowisko przyrodnicze projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu kopalni Sobolewo w Suwałkach opracowano na podstawie:

- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, z 2019 r. poz. 630, 1501, 1589, 1712, 1815, 1924, 2170),
- ustawy „Prawo ochrony środowiska” (Dz. U. z 2018 r. poz. 799, 1356, 1479, 1564, 1590, 1592, 1648, 1722, 2161, 2533, z 2019 r. poz. 42, 412, 452),
- art. 17 pkt. 4 ustawy z dnia 27 marca o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945, z 2019 r. poz. 60, poz. 235, poz. 730, poz. 1009, poz. 1524, poz. 1696, poz. 1716, poz. 1815),
- uchwały Nr VI/69/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu kopalni Sobolewo w Suwałkach.

Zakres i stopień szczegółowości informacji, które są zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu kopalni Sobolewo w Suwałkach został uzgodniony z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Białymstoku pismem sygnatura: WSTI.411.1.14.2019.DKV z dnia 5 kwietnia 2019 r. i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Suwałkach pismem sygnatura: NZ.4462.17.2019 z dnia kwietnia 2019 r.

Celem prognozy jest określenie wpływu na środowisko:

- skutków wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu,
- skutków realizacji projektu miejscowego planu na poszczególne komponenty środowiska we wzajemnym ich powiązaniu i krajobraz.

Prognoza ocenia:

- stan i funkcjonowanie środowiska,
- rozwiązania funkcjonalno- przestrzenne projektu planu w aspekcie uwarunkowań ekofizjograficznych i zgodności z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska,
- zagrożenia dla środowiska i zmiany w krajobrazie.

Prognoza niniejsza składa się z części opisowej i załącznika graficznego (uwarunkowania przyrodnicze).

W prognozie zastosowano następujące metody prognozowania:

- indukcyjno- opisową,
- analogii środowiskowych,
- diagnozy stanu środowiska na podstawie kartowania terenowego jako punktu wyjścia ekstrapolacji w przyszłość,
- analiz kartograficznych.

Prognozę oddziaływania na środowisko dotyczącą projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu kopalni Sobolewo w Suwałkach w Suwałkach sporządzono na podstawie wizji terenu oraz analizy następujących materiałów:

- Opracowanie fizjograficzne ogólne do planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego aglomeracji m. Suwałki woj. suwalskie z 1979 r.,
- Studium uwarunkowań ekofizjograficznych miasta Suwałki z 2004 r.,
- Analiza i ocena zasobów przyrodniczych miasta Suwałk z 2010 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe- na potrzeby opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu kopalni Sobolewo w Suwałkach w Suwałkach; województwo podlaskie,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałk uchwalonego Uchwałą Nr XX/232/2016 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 maja 2016 roku,
- Opracowanie Ekofizjograficzne Miasta Suwałki dla potrzeb Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałk z 2015 roku,
- Klimat województwa podlaskiego- IMiGW Andrzej Górniak.

3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

W związku z charakterem dokumentu, którego zapisy są wytycznymi do pozwoleń na budowę w tym rejonie miasta, stopień i zakres jego realizacji będzie weryfikowany przynajmniej raz na 4 lata. Sprawozdanie z realizacji polityki przestrzennej miasta zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Prezydent Miasta przeprowadza przynajmniej raz w ciągu kadencji.

Prawie na całym obszarze objętym planem (za wyjątkiem drogi z Suwałk do Płociczna) zlokalizowane jest złożo kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” obszar Sobolewo B, którego granice określone są w uzupełnionej dodatkem nr 4 dokumentacji geologicznej w kategorii C1 zatwierdzonej przez Ministra Środowiska decyzją z dnia 28 grudnia 2000r., znak DG/kzk/EZD/7240/2000. Wojewoda Podlaski decyzją SR.IV-7412/II/99/03 nadał Przedsiębiorstwu Państwowemu – Suwalskie Kopalnie Surowców Mineralnych z siedzibą w Suwałkach wyłączne prawo do wydobywania kopaliny dla złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe”.

Wojewoda Podlaski w swej decyzji zobowiązał Przedsiębiorstwo do monitorowania środowiska. Punkty 14-16 koncesji brzmią następująco:

- „14.Przedsiębiorca jest zobowiązany do kontynuowania pomiarów poziomu wód gruntowych w otworach obserwacyjnych (piezometrach), studniach gospodarskich i wyrobisku poeksploatacyjnym, a także do kontynuowania badań jakości wody w zawodnionych wyrobiskach poeksploatacyjnych.
15. Przedsiębiorca zobowiązany jest do przeprowadzania pomiarów kontrolnych natężenia hałasu na terenie wsi Sobolewo powodowanego pracą urządzeń przeróbczych i sprzętu wydobywczego w okresie jego najbliższego położenia względem zabudowy tej wsi. Warunki przeprowadzonych pomiarów należy przedłożyć organowi koncesyjnemu.
16. Przedsiębiorca zobowiązany jest do przestrzegania zaleceń zawartych w *Raporcie oddziaływania na środowisko eksploatacji złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” Obszar Sobolewo B* w celu zminimalizowania szkodliwego wpływu wydobycia kopaliny na środowisko.”

Rys. 1. Ortofotomapa z granicami opracowania.

4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

Miasto Suwałki zlokalizowane jest w linii prostej około 24 km od granicy litewskiej, 30 km od granicy Rosji (Obwód Kaliningradzki), 40 km od granicy białoruskiej. Są to nasi najbliżsi sąsiedzi. Pozostałe państwa sąsiadujące z Polską takie jak Ukraina, Słowacja, Czechy, Niemcy oddalone są kilkaset kilometrów od Suwałk.

W momencie wydawania koncesji na eksploatację kruszywa do Suwalskich Kopalni Surowców Mineralnych mały zastosowanie procedury przewidziane w ustawie Prawo ochrony Środowiska oraz wydanego na jej podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 września 2002 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz.U. Nr 179, poz. 1490), albowiem powierzchnia obszarów górniczych przekraczała 25 ha. Stąd do wniosku o wydanie koncesji na eksploatację kruszywa wymagane było sporządzenie przez Wnioskodawcę raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Suwalskiego Kopalnie Surowców Mineralnych przedstawiły wraz z wnioskiem o koncesję przedmiotowy raport, który to dokument, zgodnie z regulacjami *Prawo ochrony środowiska* wymagał przeprowadzenia postępowania z udziałem społeczeństwa. Po przeprowadzeniu tego postępowania została wydana przez Wojewodę Podlaskiego pozytywna decyzja dla Przedsiębiorstwa. Decyzja uwzględniała przedłożony raport z którego wynikało, że prowadzona działalność nie będzie znacząco oddziaływać na środowisko. Działalność Przedsiębiorstwa jest kontrolowana przez organ koncesyjny i nie stwierdza on znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

W związku z brakiem znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, nie stwierdza się możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko na skutek przyjęcia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu kopalni Sobolewo w Suwałkach adaptującego istniejący sposób zagospodarowania i określającego kierunki rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania realizowanego w ramach wydanej koncesji przedsięwzięcia na tereny najbliższych naszych sąsiadów, tj. Rosji, Litwy i Białorusi.

W związku z powyższym nie zachodzi potrzeba wszczęcia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów określonego w art. 113 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 z późn. zm.).

5. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

Miasto Suwałki jest miastem na prawach powiatu miejskiego położonym w północno-wschodniej części województwa podlaskiego.

Teren wskazany do opracowania planu ma powierzchnię około 109 ha. Położony jest w południowej części miasta, poza obszarem zurbanizowanym, pomiędzy ulicą Stanisława Staniszewskiego, terenem zbiornika Sobolewo i granicami administracyjnymi miasta. Obejmuje część obszaru, na którym prowadzone jest wydobywanie kruszywa mineralnego. W południowej części terenu znajduje się zakład przeróbczy Suwalskich Kopalni Surowców Mineralnych S.A z budynkiem administracyjnym, urządzeniami i instalacjami służącymi do wydobywania, wstępnej obróbki i przetwórstwa kruszywa mineralnego oraz produkcji i kruszenia betonu. Na tym terenie gromadzone są też zgodnie z projektem zagospodarowania złoża oraz planem ruchu zakładu górniczego masy ziemne i skalne powstałe w wyniku działalności górniczej. Obok budynku administracyjnego lokalizowany jest budynek mieszkalny wielorodzinny z 9 lokalami mieszkalnymi.

Na obszarze objętym opracowaniem nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Od północy teren planu graniczy z obszarem, na którym obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów poźwirowych – zbiornik Sobolewo w Suwałkach, uchwalony Uchwałą Nr XXIV/301/2016 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 października 2016 r. W niedalekim sąsiedztwie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu ulicy Stanisława Staniszewskiego w Suwałkach, uchwalony Uchwałą Nr XL/440/2013 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 września 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z dnia 2 października 2013 r. poz. 3559), wyznaczający nowe tereny mieszkaniowe dla miasta.

Od wschodu i południa granicę stanowi granica administracyjna miasta. Analizowany obszar graniczy od wschodu z terenem, na którym obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie geodezyjnym Sobolewo w gminie Suwałki (Uchwała Nr XXXVI/307/17 Rady Gminy Suwałki z dnia 23 października 2017 r.). Na południe

od granic opracowania znajdują się tereny leśne położone w gminie Suwałki i administrowane przez Lasy Państwowe.

Od zachodu plan graniczy z Lasem Suwalskim, na obszarze którego znajduje się wojskowy teren zamknięty ze strzelnicą. Obszar Lasu Suwalskiego objęty jest opracowywanym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego rejonu Papierni i Ustronia w Suwałkach.

Prawie na całym obszarze objętym planem (za wyjątkiem drogi z Suwałk do Płociczna) zlokalizowane jest złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” obszar Sobolewo B, którego granice określone są w uzupełnionej dodatkem nr 4 dokumentacji geologicznej w kategorii C1 zatwierdzonej przez Ministra Środowiska decyzją z dnia 28 grudnia 2000r., znak DG/kzk/EZD/7240/2000. Ustalono w „Projekcie zagospodarowania złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” obszar Sobolewo B zasoby możliwe do wydobywania wynoszą 68 580 tys. ton, a minimalny stopień ich wykorzystania określono na 87,1%. Dnia 5.08.2003 r. Wojewoda Podlaski decyzją SR.IV-7412/II/99/03 nadał Przedsiębiorstwu Państwowemu – Suwalskie Kopalnie Surowców Mineralnych z siedzibą w Suwałkach wyłączne prawo do wydobywania kopaliny dla złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” obszar Sobolewo B w granicach obszarów górniczych:

- „Sobolewo I” o powierzchni 1 949 577 m²
- „Sobolewo II” o powierzchni 176 983 m².

Jednocześnie z ustanowieniem obszarów górniczych ustalono teren górniczy „Sobolewo I” o powierzchni 4 465 125 m². Na terenie objętym opracowaniem planu granice ustanowionego terenu górniczego pokrywają się z granicą złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” obszar Sobolewo B. Obszar górniczy „Sobolewo I” obejmuje fragment terenu zlokalizowany w południowo-wschodniej części obszaru objętego planem.

Według ustawy „Prawo geologiczne i górnicze” z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. 2011 Nr 163 poz. 981) art. 6 pkt. 1

ust. 5):

„obszarem górniczym – jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów, podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz prowadzenia robót górniczych niezbędnych do wykonywania koncesji;”

i ust.15):

„terenem górniczym – jest przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego;”

Fot. 1-12. Wgląd na teren z ul. Stanisława Staniszeńskiego w kierunku wschodnim.

W obszarze górniczym prowadzona jest eksploatacja kruszywa, wykopy ziemne którym mogą towarzyszyć osunięcia gruntu. Nie jest to więc teren nadający się pod budowę.

Poza obszarem górniczym grunt jest stabilny i nie narażony na osuwanie.

Nie występują strefy ochronne wód podziemnych.

Nie występują tereny zalewowe.

Na terenie objętym planem nie występują obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz obiekty o wartościach kulturowych, objęte ochroną prawną na podstawie przepisów o ochronie zabytków.

Pod względem fizyczno- geograficznym opracowywany teren leży w obrębie Pojezierza Litewskiego, mikroregion Obniżenie Suwalskie i wchodzi w skład mezoregionu Równina Augustowska. Mikroregion Obniżenie Suwalskie położony jest na poziomie 150- 190 m n. p. m. Jest to szeroki szlak odpływu fluwioglacjalnego, na osi którego wcięta jest meandrująca dolina rzeki Czarnej Hańczy z wyraźnymi poziomami tarasowymi.

W dolinie Czarnej Hańczy wyróżnia się trzy tarasy erozyjno-akumulacyjne:

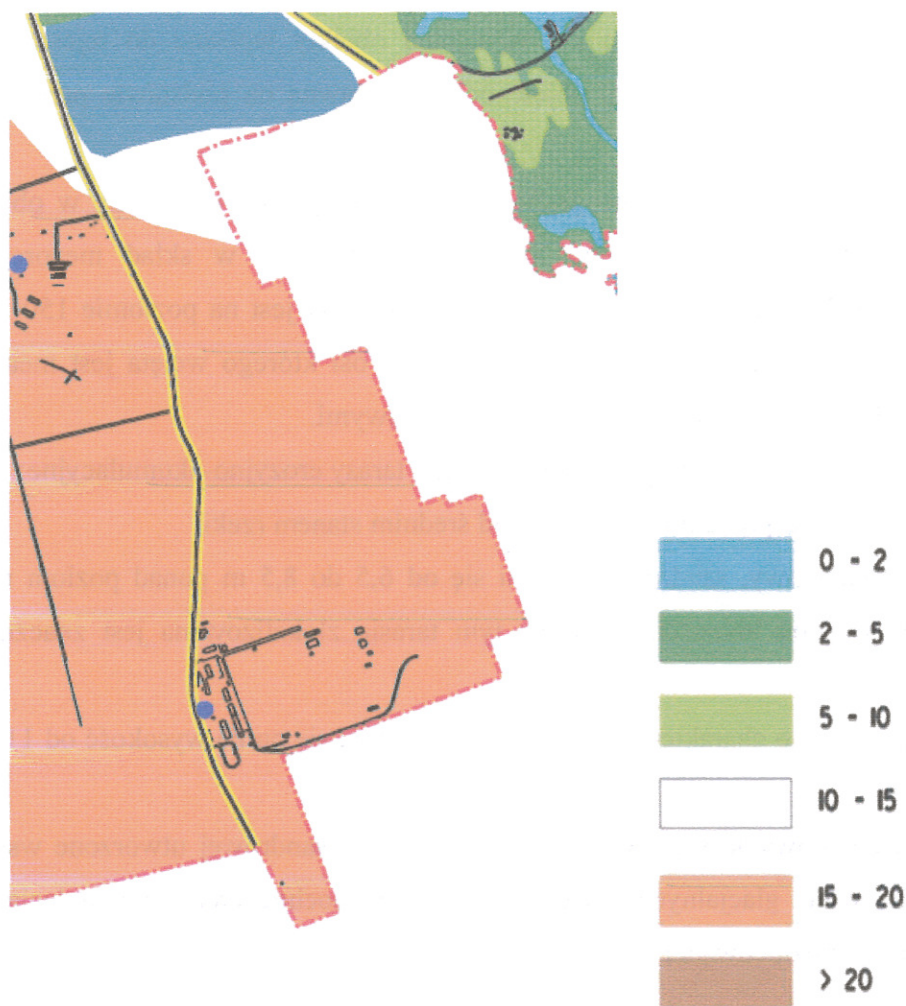
- taras I- zalewowy, w poziomie ok. 0,5 m nad średnim stanem rzeki,
- taras II- nadzalewowy, sandrowy, wznosi się od 6,5 do 8,5 m ponad poziom rzeki, występuje on wyraźnie po obu brzegach rzeki; na tym tarasie zlokalizowana jest znaczna część miasta Suwałki,
- taras III- sandrowy o charakterze szczątkowym, wznosi się on na wysokość od 11 do 19 m ponad poziom rzeki.

Teren opracowania stanowią obszary akumulacji sandrowej utworzone wskutek budującej działalności wód glacialnych, będące formami pochodzenia fluwioglacjalnego o dość urozmaiconej i zróżnicowanej rzeźbie.

Rzeźba terenu objętego granicami opracowania jest lekko pofałdowana. Teren zmienia swój poziom od rzędnej 164,13 m n.p.m. (północ obszaru opracowania) do rzędnej 174,99 m n.p.m. (centrum obszaru opracowania).

Analizowany teren znajduje się w obszarze o swobodnym zwierciadle wód gruntowych zasilanych wodami opadowymi, infiltracyjnymi i spływem podziemnym z sąsiednich obszarów. Warstwa wodonośna zbudowana jest ze żwirów, pospółek, piasków grubo- i średnioziarnistych. Utwory gruboziarniste mają przewagę w budowie tej warstwy, co powoduje, że parametry hydrogeologiczne warstwy są dobre. Głębokość do wód gruntowych zależy od miąższości warstwy przepuszczalnej, od intensywności i długotrwałości opadów atmosferycznych.

Zwierciadło wody na analizowanym obszarze występuje na głębokości od 15 do 20 m p. p. t. (wyciąg ze Studium uwarunkowań ekofizjograficznych miasta Suwałki, M. Tatarata) (Mapa. 1.).

Mapa. 1. Wyciąg z Mapy Uwarunkowań Hydrologicznych (w legendzie podano głębokość do pierwszego zwierciadła wód podziemnych w m pod powierzchnią terenu)

Środowisko gruntowo- wodne, szczególnie wód podziemnych, może być narażone na zanieczyszczenie w wyniku:

- lokalizacji na terenie aglomeracji miejskiej,
- braku izolacji pierwszej użytkowej warstwy wodonośnej,
- występowania w podłożu gruntowym utworów dobrze przepuszczalnych,
- nieszczelne zbiorniki ściekowe,
- szlaki komunikacyjne,
- prowadzoną eksploatację kruszywa mineralnego.

W północnej części obszaru miasta i na jego wschodnich obrzeżach przeważają powierzchniowo wysoczyzny moreny dennej i czołowej oraz kemy. Wysoczyzny morenowe

zbudowane są głównie z glin zwałowych oraz z piasków i żwirów akumulacji lodowcowej. W kemach przeważają piaski i żwiry. Średnie wysokości wierzchowiny wysoczyzny morenowej wynoszą 190- 200 m n. p. m., a kulminacja osiąga 230 m n. p. m. (maksymalna wysokość obszaru miasta)- występuje w północnej części miasta, na granicy administracyjnej z gminą Jeleniewo. Spadki terenu są bardzo zróżnicowane.

Wysokość wód gruntowych w większości stanowi bezpieczny poziom dla lokalizacji nowej zabudowy. Należy jednak zachować bezpieczną odległość zabudowy od terenów podmokłych, w miejscach występowania wód podsiąkających. Piaski gliniaste, gleby brunatne oraz żwiry stanowią korzystne podłoże dla budownictwa. Niekorzystne dla budownictwa będą grunty pochodzenia organicznego: gleby murszowate i murszowo – mineralne.

Pod względem klimatycznym teren znajduje się w obrębie dzielnicy mazurskiej. Jest to najchłodniejszy region- suwalski, subregion suwalsko- sejneński z najsilniejszymi cechami kontynentalizmu.

Średnia temperatura roczna za wielolecie 1961- 95 w Suwałkach wynosi 6.1° C i jest najniższa w woj. podlaskim, co świadczy o wyjątkowo chłodnym typie panujących tu warunkach klimatycznych.

Styczeń jest miesiącem najchłodniejszym, a lipiec najcieplejszym. Lipiec i sierpień to miesiące, w których nie notowano ujemnych temperatur powietrza.

Z danych za wielolecie /1951- 1980/ wynika, że w Suwałkach temperatura od 5 do 15°C utrzymuje się przez ponad 4 miesiące, pogoda bardzo ciepła trwa średnio 70 dni tj. najkrócej w regionie. Dni ze średnią dobową temperaturą powietrza poniżej zera jest o 7 więcej niż w Białymstoku. Jest to najdłuższy czas trwania tego typu pogody w ciągu roku w nizinnej części kraju.

Suwałki znajdują się na terenach, które w porównaniu z pozostałymi obszarami Polski otrzymują najniższe sumy bezpośredniego promieniowania słonecznego.

Lokalne warunki klimatyczne modyfikowane są przez rzeźbę i zagospodarowanie terenu oraz wody powierzchniowe i roślinność. Tereny o niekorzystnych warunkach klimatu lokalnego położone są w korytarzu rzeki Czarnej Hańczy. Występuje tu akumulacja chłodnego powietrza wskutek grawitacyjnego spływu z miejsc wyniesionych oraz spadek temperatury w wyniku nocnego wypromieniowania.

Dominującymi kierunkami wiatru są kierunki zachodnie i południowo- zachodnie. Najczęściej wstępują wiatry o prędkości 2- 4 m/s i one sprzyjają rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń. Róże wiatru w latach 1961- 1995 obrazuje zał. nr 1.

Stan higieny atmosfery na obszarze objętym planem nie budzi zastrzeżeń. Z danych państwowego monitoringu środowiska wynika, że w rejonie opracowania nie występują przekroczenia wartości dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń pyłowych i gazowych (pył zawieszany, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu).

Struktura przyrodnicza obszaru i powiązania przyrodnicze

Grunty w rejonie opracowania zostały całkowicie zniszczone w czasie eksploatacji kruszywa. Powierzchnię terenu stanowią piaski i żwiry które stopniowo zarastają roślinnością zielną, krzewami i drzewami. Wykazane na mapach ewidencyjnych klasy gleb nie mają pokrycia w rzeczywistości i są to prawdopodobnie dane z przed prac eksploatacyjnych kruszywa.

Na terenie objętym planem nie występują obszary przyrodnicze objęte ochroną prawną, określone w ustawie „O ochronie przyrody”, w tym pomniki przyrody. Przedmiotowy teren nie jest objęty strefą ochrony przyrody Natura 2000.

Obecnie w granicach administracyjnych Suwałk znajdują się następujące obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną:

- Obszar specjalnej ochrony ptaków OSO Natura 2000 „Puszcza Augustowska” (PLB200002) zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Dz. U. Nr 25, poz. 133- obejmuje fragment położonego w południowej części miasta Lasu Suwalskiego, stanowiącego część kompleksu leśnego Puszczy Augustowskiej. Obszar OSO powołany został ze względu na konieczność ochrony wielu cennych i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedlisk w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Obszar ten graniczy bezpośrednio z terenem objętym opracowaniem planu. Granica obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków OSO Natura 2000 „Puszcza Augustowska” (PLB200002) pokrywa się z granicą planu przy jej zachodnim i południowym krańcu.
- Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Wigierska” (PLH200004), zaproponowany w 2004 r. i zatwierdzony przez Komisję Europejską w 2008 r. Obszar obejmuje jezioro Wigry wraz z zespołem jezior go otaczających, pobliskie lasy, stanowiące północną część Puszczy Augustowskiej oraz fragment doliny Czarnej Hańczy o powierzchni 16072,11 ha. W granicach administracyjnych miasta Suwałki obszar zajmuje ok. 15,5 ha.
- Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Augustowska” (PLH200005), zaproponowany w 2007 r. w celu ochrony naturalnych i półnaturalnych

ekosystemów Puszczy Augustowskiej i zatwierdzony przez Komisję Europejską w 2009 r. Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 107.068,74 ha. W granicach administracyjnych miasta obszar PLH200005 pokrywa się z obszarem PLB200002 i zajmuje ok. 372 ha.

Wraz z przyległymi obszarami leśnymi na Litwie i Białorusi Puszcza Augustowska tworzy jeden z największych zwartych kompleksów leśnych na nizinach środkowej Europy. Jest to również niezwykle ważny korytarz migracyjny dla leśnych gatunków flory i fauny, łączący lasy Europy środkowej i wschodniej. Obszar ten graniczy bezpośrednio z terenem objętym opracowaniem planu. Granica Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Augustowska” (PLH200004) pokrywa się z granicą planu przy jej zachodnim i południowym krańcu.

- Rezerwat przyrody „Cmentarzysko Jaćwingów” (4,1 ha)- rezerwat archeologiczny utworzony w 1959 r. w celu ochrony fragmentu boru świeżego z cmentarzyskiem Jaćwingów. Na niewielkiej powierzchni rezerwatu mieści się kilkanaście kurhanów pochodzących z II- IV wieku naszej ery.
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” zgodnie z Uchwałą nr L/468/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. zmieniającą uchwałę w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” (Dz. U. Woj. Podlaskiego z dnia 29 czerwca 2018 r. poz. 2906)- obejmuje północną część miasta oraz rzekę Czarna Hańcza. Celem powołania obszaru jest zachowanie półnaturalnego krajobrazu o urozmaiconej rzeźbie terenu, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi.
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”, utworzony w 1991 r., obejmuje przeważającą część Puszczy Augustowskiej. Całkowita powierzchnia Obszaru wynosi 69.574,99 ha. Jego granica, zgodnie z Uchwałą Nr L/467/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. zmieniającą uchwałę w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie” (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z dnia 29 czerwca 2018 r., poz. 2905), przebiega m. in. granicą administracyjną Suwałk. Zgodnie z ww. Uchwałą (...) *Czynna ochrona ekosystemów obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych kompleksu leśnego Puszczy Augustowskiej.* Obszar ten graniczy bezpośrednio z terenem objętym opracowaniem planu. Granica Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie” pokrywa się z granicą planu przy jej południowym krańcu.

Obydwa ww. OChK obejmują tereny, których funkcje związane są, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614), z zachowaniem walorów środowiska dla masowej turystyki i wypoczynku lub z funkcją korytarzy ekologicznych.

- Stanowisko dokumentacyjne „Szwajcaria” (uchwała Rady Miejskiej z 1995 roku)- odsłonięcie geologiczne położone w północno- wschodniej części miasta, przy ul. Czarnoziem 1, powołane celem zachowania stanowiska geologicznego z różnowiekowymi poziomami glacialnymi (gliny zwałowe) i dzielącymi je osadami interglacjału eemskiego (torfy i mułki), powstałymi około 100 000 lat p. n. e.. Jest to jedyne w północno- wschodniej Polsce stanowisko osadów eemskich odsłoniętych na powierzchni.
- Pomnikami przyrody na terenie Suwałk są wyróżniające się pojedyncze drzewa, objęte ochroną na mocy rozporządzeń wojewody (suwalskiego i podlaskiego) oraz uchwałą Prezydium WRN w Białymstoku i uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach. Aktualna liczba pomników przyrody wynosi 22 (stan na styczeń 2020 r.). Jest to jednak liczba zmienna, co jest wynikiem zarówno powoływania nowych obiektów chronionych, jak i usuwania starych, np. ze względu na stan zdrowotny i uszkodzenia. Okazałym rozmiarem (5,75 cm obwodu, 22 m wysokości) wyróżnia się wierzba krucha, znajdująca się w pobliżu ulicy 1 Maja (przy rzece Czarna Hańcza, pomnik przyrody nr 574 S). W parku im. Konstytucji 3 Maja rośnie dąb szypułkowy, zwany powszechnie „Dąbkiem Wolności”, posadzony w 1923 roku w 130 rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja (nr 50 S). Rzadkimi i obcymi rodzimej flory gatunkami drzew są leszczyny tureckie, znajdujące się przy ulicy Emilii Plater 26.

Uwarunkowania przyrodnicze obrazuje załącznik nr 1.

Fauna

Fauna miasta Suwałki składa się z:

- gatunków, które przetrwały okres zabudowy i przystosowały się do życia w nowych warunkach środowiskowych np. nietoperze,
- gatunków stale bytujących w mieście, które zasiedlają nowe tereny zieleni,
- gatunków, które wnikają do aglomeracji miejskiej z innych środowisk np. bóbr,
- gatunków wprowadzonych świadomie lub mimowolnie przez człowieka, które zaadaptowały się do specyficznych wymagań ekologicznych panujących w mieście.

Najliczniejszą grupę zwierząt stanowią bezkręgowce, przede wszystkim owady. Występuje tu wiele gatunków należących do ważek, pluskwiaków, muchówek, błonkówek, chrząszczy, mrówek i motyli.

Fragment rzeki Czarnej Hańczy, leżący w granicach miasta, zalicza się do tzw. krainy wód łososiowatych. Najpospolitsze gatunki występujące to: pstrąg potokowy, szczupak, płoć, okoń oraz strzebla potokowa. Na ugorach, murawach i terenach podmokłych występuje kilka gatunków płazów: jaszczurka, padalec. Do najczęściej obserwowanych na terenie Suwałk przedstawicieli ptaków należą: wróbel, mazurek, dymówka, oknówka, pliszka, gawron, kawka, wrona siwa, sroka i sówka. Na zbiornikach i ciekach wodnych na terenie miasta występuje kaczka krzyżówka, łabędź, mewa śmieszka. W pobliżu osiedli ludzkich na terenie miasta występuje bóbr europejski. Bóbr należy do ssaków chronionych. Nory tego gryzonia można spotkać w kompleksie Arkadia oraz przy rzece Czarna Hańcza.

Suwałki są miastem, do którego może dość swobodnie przenikać wiele gatunków zwierząt występujących w sąsiednich środowiskach. Ułatwieniem w przemieszczaniu się zwierząt w kierunku miasta i przebywanie nim, są kompleksy leśne przylegające do miasta i leżące w jego granicach.

Za podstawę projektowanych działań planistycznych należy przyjąć zasadę zrównoważonego rozwoju. Plan ten będzie kontynuacją dotychczasowych opracowań planistycznych i będzie zgodny z rozwiązaniami przewidywanymi w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałk”.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu:

- utrzymanie istniejącego stanu środowiska lub jego pogorszenie w wyniku eksploatacji kruszywa mineralnego ,
- nieład przestrzenny i architektoniczny po zakończeniu eksploatacji kruszywa mineralnego,
- degradacja środowiska w wyniku powstawania chaotycznej zabudowy na zwolnionych przez kopalnię terenach,
- kształtowanie zbyt niskiego udziału terenów zielonych, zwłaszcza zieleni rekreacyjnej w nawiązaniu do zabudowy i powiązań komunikacyjnych,
- pozwolenia na budowę, na terenie nieobjętym obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, będą wydawane na podstawie decyzji o warunkach zabudowy.

Z uwagi na fakt, że wiodącą funkcją terenu objętego granicami opracowania terenu po wyeksploatowaniu kruszywa będą tereny rolne i lasy z niewielkim budynkiem wielorodzinnym, skutki planu dla środowiska prognozuje się jako bardzo korzystne.

6. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.

Plan sankcjonuje istniejące zagospodarowanie wynikające z koncesji na eksploatację kruszywa wydanej dla Suwalskich Kopalni Surowców Mineralnych. Przy prowadzeniu eksploatacji na warunkach określonych w koncesji *„Raport oddziaływania na środowisko eksploatacji złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe”* nie przewidywał znaczącego oddziaływania na środowisko. Prowadzona w ramach wydanej koncesji działalność Suwalskich Kopalni Surowców Mineralnych nie powoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

W związku z powyższym zaniechano przedstawienia stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, gdyż takich obszarów się nie przewiduje, dostosowując zakres prognozy do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 z późn. zm.).

7. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Na terenie objętym planem nie występują obszary przyrodnicze objęte ochroną prawną, ani pomniki przyrody. Ponadto teren nie jest objęty strefą Natura 2000. Dlatego nie istnieją problemy ochrony środowiska z tego tytułu.

8. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

8.1. Dokumenty ustanowione na szczeblu międzynarodowym

Idea zrównoważonego rozwoju, na której opiera się analizowany dokument, uwzględnia trzy procesy pozostające ze sobą w równowadze: ochrona środowiska i racjonalna gospodarka zasobami

naturalnymi, wzrost gospodarczy i sprawiedliwy podział korzyści z niego wynikających oraz rozwój społeczny. Poszczególne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, również oparte zostały na bazie zasady zrównoważonego rozwoju. Zostały one zapisane w tzw. Protokołach do Konwencji Narodów Zjednoczonych, do których Polska również przystąpiła. Wśród tych Konwencji znajdują się:

- 8.1.1. Konwencja sporządzona w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r.** o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących ochrony środowiska (Dz. U. z 2003 nr 78 poz. 706 z późn. zm.). Jej celem jest zagwarantowanie uprawnień obywateli do dostępu do informacji, udziału w podejmowaniu decyzji oraz dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska.
- 8.1.2. Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzona w Nowym Jorku w 1992 r. dnia 9 maja 1992 r.** (Dz. U. z 1996 nr 53 poz. 238). Celem podstawowym tej konwencji jest doprowadzenie, zgodnie z właściwymi postanowieniami konwencji, do ustabilizowania koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który zapobiegłby niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Dla uniknięcia zagrożenia produkcji żywności i dla umożliwienia zrównoważonego rozwoju ekonomicznego poziom taki powinien być osiągnięty w okresie wystarczającym do naturalnej adaptacji ekosystemów do zmian klimatu.
- 8.1.3. Protokół z Kioto do ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych, w sprawie zmian klimatu, sporządzony w Kioto dnia 11 grudnia 1997 r.** (Dz. U. z 2005 nr 203 poz. 1684). Celem dokumentu jest walka ze zmianami klimatu. Szczegółowy cel polegał na ograniczeniu całkowitej emisji gazów cieplarnianych krajów rozwiniętych o co najmniej 5% w latach 2008- 2012 w stosunku do poziomu z 1990 r.
- 8.1.4. Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzona w Espoo dnia 25 lutego 1991 r.** (Dz. U. z 1999 nr 96 poz. 1110). Celem konwencji jest podejmowanie przez strony środków mających na celu zapobieganie, redukcję i kontrolowanie znaczącego szkodliwego oddziaływania transgranicznego na środowisko; ustanowienie procedury ocen oddziaływania na środowisko oraz wzajemne powiadamianie się stron o planowanej potencjalnie szkodliwej działalności.

- 8.1.5. *Protokół Montrealski w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową, sporządzony w Montrealu dnia 16 września 1987 r.*** (Dz. U. z 1992 nr 98 poz. 490 z późn. zm.). Celem protokołu jest przeciwdziałanie dziurze ozonowej.
- 8.1.6. *Konwencja Wiedeńska o ochronie warstwy ozonowej, sporządzona w Wiedniu dnia 22 marca 1985 r.*** (Dz. U. z 1992 nr 98 poz. 488). Głównym celem tej Konwencji jest ochrona zdrowia ludzkiego i środowiska przed negatywnymi skutkami wynikającymi z działalności zmieniającej lub mogącej zmienić warstwę ozonową.
- 8.1.7. *Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, sporządzona w Genewie dnia 13 listopada 1979 r.*** (Dz. U. z 1985 nr 60 poz. 311 z późn. zm.). Podstawowym celem Konwencji dla stron jest zobowiązanie, by chronić człowieka i jego środowisko przed zanieczyszczeniem powietrza oraz dążyć do ograniczenia i tak dalece, jak to jest możliwe, do stopniowego zmniejszania i zapobiegania zanieczyszczeniu powietrza, włączając w to transgraniczne zanieczyszczanie powietrza na dalekie odległości.
- 8.1.8. *Konwencja o zakazie używania technicznych środków oddziaływania na środowisko w celach militarnych lub jakichkolwiek innych celach wrogich, otwarta do podpisania w Genewie dnia 18 maja 1977 r.*** (Dz. U. z 1978 nr 31 poz. 132). Celem tej konwencji jest ustanowienie skutecznego zakazu wykorzystania technicznych środków oddziaływania na środowisko w celach militarnych lub w jakichkolwiek innych celach wrogich dla wyeliminowania niebezpieczeństwa, które takie wykorzystanie stwarza dla ludzkości oraz potwierdzenie woli działania na rzecz urzeczywistnienia tego celu.

Sama prognoza oraz cała procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wyrazem uwzględnienia ustaleń dokumentu nr 8.1.1. Wyrazem uwzględnienia celów dokumentu nr 8.1.4. jest rozdział 4. „Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.” niniejszej prognozy, gdzie omówiono zagadnienia ewentualnego transgranicznego oddziaływania projektu miejscowego planu na środowisko. Cele dokumentu nr 8.1.2, 8.1.3 i 8.1.7 zostały uwzględnione w projekcie planu poprzez zaopatrzenie w ciepło terenów objętych planem z indywidualnych źródeł ciepła spełniających wymagania przepisów szczególnych w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Dopuszcza się również stosowanie źródeł ciepła nie emitujących zanieczyszczeń (słoneczna, pompy ciepła) oraz zaopatrzenie z sieci gazowej. Nie ma podstaw aby sądzić, że ustalenia projektu w jakikolwiek sposób naruszają ustalenia konwencji nr 8.1.8.

8.2. Dokumenty ustanowione na szczeblu wspólnotowym

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu wspólnotowym, zostały zapisane w uchwałach, dyrektywach i rozporządzeniach Rady Unii Europejskiej. Najważniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska są:

8.2.1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r.

w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko. Celem niniejszej dyrektywy jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko.

8.2.2. Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r.

ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. Celem niniejszej dyrektywy jest ustalenie ram dla działań na rzecz ochrony śródlądowych wód powierzchniowych, wód przejściowych, wód przybrzeżnych oraz wód podziemnych.

8.2.3. Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów.

Celem niniejszej dyrektywy jest poprzez surowe wymagania eksploatacyjne i techniczne dotyczące odpadów i składowisk zapewnienie środków, procedur i zasad postępowania zmierzających do zapobiegania lub zmniejszenia w jak największym stopniu, negatywnych dla środowiska skutków składowania odpadów w trakcie całego cyklu istnienia składowiska, w szczególności zanieczyszczenia wód powierzchniowych, wód gruntowych, gleby i powietrza oraz skutków dla środowiska globalnego, włącznie z efektem cieplarnianym, a także wszelkiego ryzyka dla zdrowia ludzkiego.

8.2.4. Dyrektywa 96/61/EC z 24 września 1996 r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń.

Celem niniejszej dyrektywy jest osiągnięcie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska naturalnego i ich kontroli, powodowanych przez rodzaje działalności wymienione w załączniku I. Określa ona środki mające na celu zapobieganie oraz, w przypadku braku takiej możliwości, zmniejszenie emisji do powietrza, środowiska wodnego i gleby, na skutek wspomnianych powyżej działań, łącznie ze środkami dotyczącymi odpadów, w celu osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony

środowiska naturalnego jako całości, bez uszczerbku dla przepisów dyrektywy 85/337/EWG i innych odpowiednich przepisów wspólnotowych.

- 8.2.5. Dyrektywa 96/62/EU z dnia 27 września 1996 r.** w sprawie jakości powietrza. Ogólnym celem niniejszej dyrektywy jest zdefiniowanie podstawowych zasad wspólnej strategii poświęconej: zdefiniowaniu i określeniu celów odnośnie do jakości otaczającego powietrza na terenie Wspólnoty, wyznaczonych tak, aby unikać, zapobiegać lub ograniczać szkodliwe oddziaływanie na zdrowie ludzkie i środowisko jako całość; ocenie jakości otaczającego powietrza w Państwach Członkowskich na podstawie wspólnych metod i kryteriów; uzyskaniu odpowiednich informacji o jakości otaczającego powietrza i zapewnieniu, by informacje te były udostępnione publicznie, między innymi w formie progów alarmowych; utrzymaniu jakości otaczającego powietrza tam, gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawie w pozostałych przypadkach.
- 8.2.6. Rozporządzenie (WE) Nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 marca 2001r.,** dopuszczające dobrowolny udział organizacji w systemie eko- zarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS). Celem tego rozporządzenia jest ustanowienie wspólnotowego systemu eko- zarządzania i audytu, dopuszczającego dobrowolny udział organizacji, zwany EMAS, służący ocenie i doskonaleniu efektów działalności środowiskowej organizacji oraz dostarczaniu odpowiednich informacji opinii publicznej i innym zainteresowanym stronom. Celem EMAS jest wspieranie ciągłego doskonalenia efektów działalności środowiskowej organizacji.
- 8.2.7. Dyrektywa Rady 90/313/EWG z dnia 7 czerwca 1990 r.** w sprawie swobody dostępu do informacji o środowisku. Celem Dyrektywy jest zagwarantowanie każdej osobie fizycznej lub prawnej w całej Wspólnocie swobodnego dostępu do informacji o środowisku będących w posiadaniu władzy publicznej w formie pisemnej, wizualnej, przekazu ustnego lub baz danych, dotyczących stanu środowiska, działań lub środków, które wpływają lub mogą wpływać niekorzystnie na środowisko oraz takich, które mają na celu jego ochronę.
- 8.2.8. Rozporządzenie Rady 1210/90/EWG z dnia 7 maja 1990 r.** w sprawie utworzenia Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska oraz sieci informacji i obserwacji środowiska. Celem tego rozporządzenia jest ustanowienie Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska i dążenie do utworzenia europejskiej sieci informacji i obserwacji środowiska.

8.2.9. Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne. Celem tej dyrektywy jest wprowadzenie zasad ogólnych dla oceny skutków wywieranych na środowisko w celu uzupełnienia i skoordynowania procedur wydawania zezwoleń na publiczne i prywatne przedsięwzięcia, które mogą mieć znaczny wpływ na środowisko.

8.2.10. Pakiet energetyczno- klimatyczny przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 r..

Dokumenty wchodzące w skład pakietu skupiają się na trzech kluczowych celach: ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, promowaniu stosowania energii ze źródeł odnawialnych i podnoszeniu sprawności energetycznej Unii Europejskiej.

Niniejsza prognoza uwzględnia cele dokumentu wymienionego w pkt. 8.2.1, poprzez sporządzenie oceny wpływu na środowisko przedmiotowego projektu mpzp. Plan uwzględnia także cele dokumentu wymienionego w pkt. 8.2.2., ponieważ zawiera ustalenia co do sposobów ochrony wód powierzchniowych i wód podziemnych wymienione w § 13 i § 14 projektu planu. Projekt mpzp uwzględnia cele dokumentu z pkt. 8.2.3, ponieważ jego ustalenia w § 17 rozwiązują problem gospodarowania odpadami. Cele dokumentu z pkt. 8.2.4. zostały wypełnione, ponieważ na terenie objętym projektem mpzp nie przewiduje się działalności wymienionych w załączniku I do dokumentu z pkt. 8.2.4. Jako, że w projekcie mpzp zawarte są propozycje odnośnie ochrony powietrza uwzględnione są tym samym cele wymienione w dokumencie z pkt. 8.2.5. Cele wymienione w dokumencie nr 8.2.6. zostały osiągnięte w tym samym dokumencie. Na mocy prawodawstwa polskiego zarówno projekt mpzp jak i niniejsza prognoza będą udostępniane społeczeństwu, wobec czego cele ochrony środowiska wymienione w dokumencie z pkt. 8.2.7. zostaną osiągnięte. Cele dokumentu nr 8.2.8. zostały wypełnione już w samym tym dokumencie, ponieważ mpzp jest dokumentem planistycznym, dla którego przeprowadza się strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko, a nie przedsięwzięciem dla którego przeprowadza się ocenę oddziaływania na środowisko. Cele wymienione w dokumencie nr 8.2.9. nie dotyczą projektu mpzp. Cele dokumentu nr 8.2.10. zostały uwzględnione w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego poprzez zapis w § 15 i § 16.

8.3. Dokumenty ustanowione na szczeblu krajowym

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym zasymilowane zostały do polskiego systemu prawnego ze względu na nasze członkostwo w Unii

Europejskiej. Na szczeblu krajowym, podstawowymi dokumentami określającymi cele ochrony środowiska są:

8.3.1. „Polityka ekologiczna państwa 2030”, przyjęta 16 lipca 2019 roku przez Radę Ministrów.

Polityka ekologiczna jest dokumentem, który przez określenie celów w zakresie ekologii wskazuje działania konieczne dla właściwej ochrony środowiska naturalnego, wśród celów wymienia się: działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju; przystosowanie do zmian klimatu; ochrona różnorodności biologicznej.

8.3.2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2019 r. poz. 701 z późn. zm.).

Celem ustawy jest określenie środków służących ochronie środowiska, życia i zdrowia ludzi zapobiegających i zmniejszających negatywny wpływ na środowisko oraz zdrowie ludzi wynikający z wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi oraz ograniczenie ogólnych skutków użytkowania zasobów i poprawiających efektywność takiego użytkowania.

8.3.3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze

(Dz. U. 2019 r. poz. 868 z późn. zm.). Celem tej ustawy jest określenie wymagań w zakresie ochrony złóż kopalin, wód podziemnych oraz innych elementów środowiska w związku z wykonywaniem działalności w zakresie: prac geologicznych, wydobywania kopalin ze złóż, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów.

8.3.4. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego

ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 z późn. zm.). Celem tej ustawy jest określenie zasad i trybu postępowania w sprawach: udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie, ocen oddziaływania na środowisko, transgranicznego oddziaływania na środowisko; zasady udziału społeczeństwa w ochronie środowiska; określenie organów administracji właściwych w tych sprawach.

8.3.5. Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1849

z późn. zm.). Celem ustawy jest zapobieganie powstawaniu w przemyśle wydobywczym odpadów wydobywczych, ograniczanie ich niekorzystnego wpływu na środowisko oraz życie i zdrowie ludzi.

- 8.3.6. *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. 2020 r. poz. 55).* Celem ustawy jest określenie zasad i form ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu.
- 8.3.7. *Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 2067 z późn. zm.).* Celem ustawy jest określenie przedmiotu, zakresu i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasad tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizacji organów ochrony zabytków.
- 8.3.8. *Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 z późn. zm.).* Celem ustawy jest regulacja gospodarowania wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi.
- 8.3.9. *Ustawa dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 z późn. zm.).* Celem ustawy jest określenie zasad ochrony środowiska oraz warunków korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju, a w szczególności: zasad ustalania warunków ochrony zasobów środowiska, warunków wprowadzania substancji lub energii do środowiska, kosztów korzystania ze środowiska.
- 8.3.10. *Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2017 r. poz. 1161 z późn. zm.).* Celem ustawy jest regulacja zasad ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej gruntów.
- 8.3.11. *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020* wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, różnorodności biologicznej i obszarach prawnie chronionych, zdrowiu, energetyce, budownictwie, transporcie, obszarach górskich, strefie wybrzeża, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych. Wrażliwość tych sektorów została określona w oparciu o przyjęte dla SPA scenariusze zmian klimatu. Zaproponowano cele, kierunki działań oraz konkretne działania, które korespondują z dokumentami

strategicznymi, w szczególności Strategią Rozwoju Kraju 2020 i innymi strategiami rozwoju i jednocześnie stanowią ich niezbędne uzupełnienie w kontekście adaptacji.

8.3.12. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych jest podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG. Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.

Projektowany mpzp uwzględnia cele dokumentu wymienionego w pkt. 8.3.1., ponieważ ogólną podstawą ustaleń miejscowego planu jest zasada zrównoważonego rozwoju. Plan uwzględnia także cele dokumentu wymienionego w pkt. 8.3.2., ponieważ jego ustalenia w § 17 rozwiązują problem gospodarowania odpadami. Na mocy prawodawstwa polskiego zarówno projekt mpzp jak i niniejsza prognoza będą udostępniane społeczeństwu, wobec czego cele ochrony środowiska wymienione w dokumencie z pkt. 8.3.4. zostaną osiągnięte. Cele dokumentu z pkt. 8.3.6. są uwzględnione w rozdziale 2 projektu planu. Projektowany plan uwzględnia cele dokumentu wymienionego w pkt. 8.3.7. w rozdziale 3. Ustalenia dokumentu wymienionego w pkt. 8.3.8. oraz 8.3.12. są uwzględnione w § 13 i § 14 projektu planu.

Dokument 8.3.11. wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, wynikających ze zmian klimatu. W obszarze gospodarki przestrzennej i terenów zurbanizowanych zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności m.in. ze względu na zwiększone ryzyko powodziowe, wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Obszary zurbanizowane zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody w miastach. Kierunki działań adaptacyjnych do zmian klimatu w obszarze gospodarki przestrzennej i budownictwa dotyczą w szczególności skutecznej ochrony terenów zabudowy istniejącej i projektowanej przed osuwiskami, ruchami masowymi ziemi oraz niebezpieczeństwem powodzi. W obszarze objętym planem nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi.

9. Przewidywane znaczące oddziaływania w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot obszaru „Natura 2000” oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Teren objęty opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie jest objęty strefą ochrony przyrody NATURA 2000. Ustalenia projektowanego dokumentu nie wpłyną negatywnie na najbliższej położone obszary chronione: Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierze Północnej Suwalszczyzny, Wigierski Park Narodowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy i Jezior Augustowskich, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Augustowska”, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Augustowska” oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Wigierska”.

Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego na terenie kopalni Sobolewo w Suwałkach umożliwi ustalenie zasad zagospodarowania po zakończeniu eksploatacji kruszywa i wygaśnięciu koncesji. Plan pozwoli ponadto na dokonanie regulacji prawnych w stosunku do terenów nim objętych, w szczególności regulacji własnościowych.

Nie przewiduje się dodatkowego zainwestowania przedmiotowego terenu. Proponowana rekultywacja przywróci tereny zdegradowane środowisku naturalnemu i zniweluje szkodliwe zmiany.

9.1 Etap inwestycyjny

Projekt planu nie przewiduje nowych inwestycji a wręcz przeciwnie wygaszenie kopalni i rekultywację zdegradowanego po niej terenu.

9.2 Etap funkcjonowania ustaleń planu

Rekultywacji poddane zostaną tereny powyrobiskowe i przemysłowe (z budynkami administracyjnymi i obiektami i urządzeniami służącymi przeróbce urobku i kruszywa betonowego), które są przekształcone antropogenicznie i ubogie w różnorodne gatunki roślin i zwierząt. Projekt przewiduje rekultywację w kierunku rolnym lub leśnym.

▪ **Zwierzęta i rośliny**

Na terenie powyrobowiskowym naturalna szata roślinna jest zubożona i ogranicza się do występowania zakrzywień, pionierskiej roślinności zielnej. Część terenu została już zrehabilitowana i rośnie na niej las. Świat zwierzęcy ogranicza się do drobnej zwierzyny śródpolnej. Prawidłowo przeprowadzona rekultywacja przywróci na ten teren rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla miasta Suwałk i jego bezpośredniego sąsiedztwa: Obszarów Natura 2000.

▪ **Atmosfera**

Likwidacja kopalni wpłynie bardzo korzystnie na atmosferę. Zmniejszy się emisja zanieczyszczeń ze spalania paliw w instalacjach służących do ogrzewania budynków i z maszyn i urządzeń oraz środków transportu pracujących w kopalni. Zniknie zapylenie pojawiające się nieustabilizowanych roślinnością mas ziemi.

▪ **Klimat akustyczny**

Znikną źródła hałasu oddziałujące na budynki mieszkalne we wsi Sobolewo i budynek mieszkalny funkcjonujący w granicach opracowania planu.

▪ **Powierzchnia ziemi**

Przywrócona zostanie wierzchnia warstwa powierzchni ziemi, gleba, zwiększając powierzchnie biologicznie czynną w granicach planu.

Powierzchnia terenu zostanie wyrównana, zagłębienia zasypane a wzgórza i hałdy zniwelowane.

▪ **Wody**

Likwidacja kopalni to przykład remediacji – czyli działania zmierzającego do usunięcia lub zmniejszenia ilości zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Projekt planu przewiduje zaopatrzenie istniejącego budynku mieszkalnego w wodę z sieci wodociągu miejskiego i podłączenie do istniejącej indywidualnej oczyszczalni ścieków lub do gminnej sieci kanalizacyjnej. Wody opadowe z terenów utwardzonych, zanieczyszczonych, odprowadzane będą do ziemi z uwzględnieniem urządzeń podczyszczających. Rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej zawarte w projekcie planu nie powinny doprowadzić do zanieczyszczeń wód podziemnych.

Ocena wpływu na jednolite części wód i osiągnięcie celów środowiskowych określonych w planach zagospodarowania wodami wynikającymi z realizacji założeń Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Według „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna” (Dz. U. 2016 r. Poz. 1915) oraz wg „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (Dz. U. 2016 r. Poz. 1911), miasto Suwałki położone jest w następujących jednolitych częściach wód (JCW):

• jednolite części wód powierzchniowych (JCWP)

- PLRW8000186419 „Czarna Hańcza od wypływu z jeziora Hańcza do jeziora Wigry” – obszar dorzecza Niemna- naturalna część wód; stan dobry; osiągnięcie założonych celów środowiskowych uznano za zagrożone; przyjęto odstępstwa od założonych celów; wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy JCW;
- PLRW8000186432 „Dopływ z jeziora Staw”- obszar dorzecza Niemna- naturalna część wód; stan dobry; osiągnięcie założonych celów środowiskowych uznano za niezagrożone;
- PLRW80001864349 „Piertanka z jez. Krzywe Wigierskie, Pierty”- obszar dorzecza Niemna- naturalna część wód; stan dobry; osiągnięcie założonych celów środowiskowych uznano za niezagrożone;
- PLRW200018262247 „Szczeberka od źródeł do Blizny bez Blizny”- obszar dorzecza Wisły- naturalna część wód; stan zły; osiągnięcie założonych celów środowiskowych uznano za niezagrożone;

• jednolite części wód podziemnych (JCWPd)

- JCWPd nr 23- kod PLGW820023- obszar dorzecza Niemna, region wodny Niemna- stan ilościowy jednolitych części wód podziemnych oceniono jako dobry, stan chemiczny jako dobry a osiągnięcie celów środowiskowych uznano jako niezagrożone;
- JCWPd nr 34- obszar dorzecza Wisły/ obszar dorzecza Niemna, region wodny Środkowej Wisły/ region wodny Niemna- stan ilościowy jednolitych części wód podziemnych oceniono jako dobry, stan chemiczny jako dobry a osiągnięcie celów środowiskowych uznano jako niezagrożone.

W „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” i w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna” szczególną rolę zajmuje podsumowanie działań zawartych w „Programie wodno- środowiskowym kraju” (PWŚK). Przy ustalaniu celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych brano pod uwagę aktualny stan JCWP w związku z wymaganym zgodnie z Ramową Dyrektywę Wodną (RDW) warunkiem nie pogarszania ich stanu. Ponadto, ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód- co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych określone w ww. „Planach...” to:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczanie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- zapobieganie pogarszania się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW);
- zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód podziemnych;
- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Docelowo, realizacja ustaleń miejscowego planu zagospodarowania terenu kopalni Sobolewo w Suwałkach w zakresie proponowanych działań rekultywacyjnych oraz gospodarki ściekowej, w tym wód opadowych, nie wpłynie na pogorszenie stanu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP)- PLRW8000186419 „Czarna Hańcza od wypływu z jeziora Hańcza do jeziora Wigry” – obszar dorzecza Niemna, w których znajduje się teren planu.

Realizacja ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu kopalni Sobolewo w Suwałkach nie stwarza zagrożenia dla osiągnięcia celów środowiskowych określonych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna” (2016) i w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (2016).

▪ **Krajobraz**

Obszar opracowania nie wchodzi w skład obszarów chronionego krajobrazu. W wyniku realizacji ustaleń planu miejscowego, krajobraz analizowanego obszaru bardzo zyska. W miejsce

krajobrazu „księżycowego” bez roślinności, wyrobisk piasku, hałd piasku i kruszywa, wielkich koparek i taśmociągów przywrócony zostanie równinny teren z lasem i polami uprawnymi.

▪ **Klimat**

Zamknięcie kopalni i rekultywacja terenu może mieć bardzo niewielki pozytywny wpływ na klimat poprzez zwiększenie zalesienia i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

▪ **Zasoby naturalne**

Zasoby naturalne w postaci kopaliny na przedmiotowym terenie zostaną wyeksploatowane. W miejscu złoża kruszywa wyrośnie las i zaszumią łąny zboża.

▪ **Zabytki**

Tereny położone w granicach planu nie podlegają ochronie konserwatorskiej. W granicach planu nie występują obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków.

Zapisy projektu planu wskazują, iż w przypadku odkrycia w trakcie wykonania jakichkolwiek robót ziemnych przedmiotów, co do których istnieje przypuszczenie, iż są zabytkiem, inwestor i wykonawca robót są zobowiązani wstrzymać prace i zawiadomić o tym fakcie wojewódzkiego konserwatora zabytków lub Prezydenta Miasta Suwałk.

▪ **Dobra materialne**

W obszarze objętym opracowaniem planu planuje się likwidację kopalni. Istniejący budynek mieszkalny adaptuje się do dalszego użytkowania.

10. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

W związku z brakiem ochrony obszaru przeznaczonego pod zainwestowanie formami ochrony przyrody i krajobrazu, w tym „Natura 2000”, nie występują ograniczenia w zagospodarowaniu analizowanego terenu z tego tytułu.

Funkcjonująca na terenie kopalnia działa w oparciu o wydaną koncesję Wojewody Podlaskiego. Działania minimalizujące oddziaływanie na środowisko zostały uwzględnione

w „*Raporcie oddziaływania na środowisko*” kopalni i obowiązek ich przestrzegania został zapisany w koncesji.

Celem zapobiegania i ograniczania negatywnych oddziaływań na środowisko w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego terenu kopalni Sobolewo w Suwałkach, znajdują się ustalenia wskazujące kierunek działań po zamknięciu kopalni i wyczerpaniu zasobów złoża.

Ponadto plan podaje zasady mające na celu minimalizację negatywnego oddziaływania na środowisko dla obiektów funkcjonujących i tych które będą funkcjonować po zamknięciu kopalni:

- 1) ścieki sanitarne należy zagospodarować lokalnie np.: poprzez realizację szczelnych zbiorników bezodpływowych na nieczystości lub indywidualnych systemów oczyszczania ścieków z odprowadzeniem ścieków po oczyszczeniu do gruntu; dopuszcza się odprowadzanie ścieków do gminnej sieci kanalizacyjnej;
- 2) ścieki opadowe i roztopowe z ulic należy odprowadzić do gruntu przy spełnieniu wymogów przepisów szczególnych;
- 3) dopuszcza się pompy ciepła i ogniwa fotowoltaiczne;
- 4) nakaz składowania, zagospodarowania lub utylizacji odpadów, stosownie do ich charakteru, na warunkach określonych przez gminę i w przepisach szczególnych.

11. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonywania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Plan sankcjonuje istniejące zagospodarowanie wynikające z koncesji na eksploatację kruszywa wydanej dla Suwalskich Kopalni Surowców Mineralnych. Istniejący jak i proponowany po wygaśnięciu kopalni sposób zagospodarowania podyktowany jest obowiązującym aktem prawnym. Nie analizowano więc rozwiązań alternatywnych w stosunku do istniejącego zagospodarowania i zainwestowania na tym terenie.

Naturalne środowisko przyrodnicze w rejonie opracowania planu zostało praktycznie całkowicie przekształcone, przez co nie jest już wrażliwe na skutki antropopresji.

Sposób zagospodarowania przedstawiony w projektowanym dokumencie jest zgodny z obowiązującymi aktami prawnymi i adaptuje istniejący sposób zagospodarowania terenu.

12. Opis przewidywanych metod i częstotliwości monitoringu w przypadku znaczącego wpływu na środowisko, spowodowanego realizacją planu.

W związku z przyjętym zakresem ustaleń planu, nie proponuje się przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień planu. Plan nie wprowadza nowych funkcji na istniejącym terenie.

Wojewoda Podlaski decyzją SR.IV-7412/II/99/03 nadał Przedsiębiorstwu Państwowemu – Suwalskie Kopalnie Surowców Mineralnych z siedzibą w Suwałkach wyłączne prawo do wydobywania kopaliny dla złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe”.

Wojewoda Podlaski w swej decyzji zobowiązał Przedsiębiorstwo do monitorowania środowiska. Punkty 14-15 koncesji brzmią następująco:

„14.Przedsiębiorca jest zobowiązany do kontynuowania pomiarów poziomu wód gruntowych w otworach obserwacyjnych (piezometrach), studniach gospodarskich i wyrobisku poeksploatacyjnym, a także do kontynuowania badań jakości wody w zawodnionych wyrobiskach poeksploatacyjnych.

15.Przedsiębiorca zobowiązany jest do przeprowadzania pomiarów kontrolnych natężenia hałasu na terenie wsi Sobolewo powodowanego pracą urządzeń przeróbczych i sprzętu wydobywczego w okresie jego najbliższego położenia względem zabudowy tej wsi. Warunki przeprowadzonych pomiarów należy przedłożyć organowi koncesyjnemu.”

W projekcie planu, zawarto zapisy minimalizujące ewentualny niekorzystny wpływ na środowisko.

13. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzano równolegle z pracami nad projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu kopalni Sobolewo w Suwałkach. Dokument został opracowany zgodnie z wymogami aktów prawnych. Przeznaczenie obszaru objętego projektowanym planem jest zgodne z funkcją określoną w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Suwałki.

Teren wskazany do opracowania planu ma powierzchnię około 109 ha. Położony jest w południowej części miasta, poza obszarem zurbanizowanym, pomiędzy ulicą Stanisława Staniszwskiego, terenem zbiornika Sobolewo i granicami administracyjnymi miasta. Obejmuje część obszaru, na którym prowadzone jest wydobywanie kruszywa mineralnego. W południowej części terenu znajduje się zakład przeróbczy Suwalskich Kopalni Surowców Mineralnych S.A z budynkiem administracyjnym, urządzeniami i instalacjami służącymi do wydobywania, wstępnej obróbki i przetwórstwa kruszywa mineralnego oraz produkcji i kruszenia betonu. Na tym terenie gromadzone są też zgodnie z *projektem zagospodarowania złoża oraz planem ruchu zakładu górniczego* masy ziemne i skalne powstałe w wyniku działalności górniczej. Obok budynku administracyjnego lokalizowany jest budynek mieszkalny wielorodzinny z 9 lokalami mieszkalnymi.

Na obszarze objętym opracowaniem nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Prawie na całym obszarze objętym planem (za wyjątkiem drogi z Suwałk do Płociczna) zlokalizowane jest złożo kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” obszar Sobolewo B, którego granice określone są w uzupełnionej dodatkiem nr 4 dokumentacji geologicznej w kategorii C1 zatwierdzonej przez Ministra Środowiska decyzją z dnia 28 grudnia 2000r., znak DG/kzk/EZD/7240/2000. Ustalono w „Projekcie zagospodarowania złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” obszar Sobolewo B zasoby możliwe do wydobywania wynoszą 68 580 tys. ton, a minimalny stopień ich wykorzystania określono na 87,1%. Dnia 5.08.2003 r. Wojewoda Podlaski decyzją SR.IV-7412/II/99/03 nadał Przedsiębiorstwu Państwowemu – Suwalskie Kopalnie Surowców Mineralnych z siedzibą w Suwałkach wyłączne prawo do wydobywania kopaliny dla złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” obszar Sobolewo B w granicach obszarów górniczych:

- „Sobolewo I” o powierzchni 1 949 577 m²
- „Sobolewo II” o powierzchni 176 983 m².

Jednocześnie z ustanowieniem obszarów górniczych ustalono teren górniczy „Sobolewo I” o powierzchni 4 465 125 m². Na terenie objętym opracowaniem planu granice ustanowionego terenu górniczego pokrywają się z granicą złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” obszar Sobolewo B. Obszar górniczy „Sobolewo I” obejmuje fragment terenu zlokalizowany w południowo-wschodniej części obszaru objętego planem.

Według ustawy „Prawo geologiczne i górnicze” z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. 2011 Nr 163 poz. 981 z późn. zm.) art. 6 pkt. 1

ust. 5):

„obszarem górniczym – jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów, podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz prowadzenia robót górniczych niezbędnych do wykonywania koncesji;”

i ust.15):

„terenem górniczym – jest przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego;”

Grunty w rejonie opracowania zostały całkowicie zniszczone w czasie eksploatacji kruszywa. Powierzchnię terenu stanowią piaski i żwiry które stopniowo zarastają roślinnością zielną, krzewami i drzewami. Wykazane na mapach ewidencyjnych klasy gleb nie mają pokrycia w rzeczywistości i są to prawdopodobnie dane z przed prac eksploatacyjnych kruszywa.

Na terenie objętym planem nie występują obszary przyrodnicze objęte ochroną prawną, określone w ustawie „O ochronie przyrody”, w tym pomniki przyrody. Przedmiotowy teren nie jest objęty strefą ochrony przyrody Natura 2000.

Nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Nie występują strefy ochronne wód podziemnych.

W prognozie przedstawiono stan i funkcjonowanie środowiska (ukształtowanie powierzchni, budowa geologiczna, wody podziemne i roślinność) na tle zachodzących zmian. Prognoza przedstawia również zamierzenia planu oceniając jego wpływ na poszczególne komponenty środowiska, podając jednocześnie rozwiązania minimalizujące ewentualny zły wpływ na środowisko przyrodnicze.

W opracowaniu przedstawiono ustalenia projektu planu polegające na porządkowaniu istniejącego zagospodarowania w dostosowaniu do aktualnych wymogów prawnych i ocenę wpływu tych ustaleń na środowisko. Szeroko analizowano wpływ realizacji ustaleń planu na środowisko, następnie podano rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnego oddziaływania ustaleń planu na środowisko.

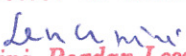
Plan sankcjonuje istniejące zagospodarowanie wynikające z koncesji na eksploatację kruszywa wydanej dla Suwalskich Kopalni Surowców Mineralnych. Przy prowadzeniu eksploatacji na warunkach określonych w koncesji „Raport oddziaływania na środowisko eksploatacji złoża kruszywa naturalnego „Sobolewo-Krzywe” nie przewidywał znaczącego oddziaływania na środowisko. Prowadzona w ramach wydanej koncesji działalność Suwalskich Kopalni Surowców Mineralnych nie powoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

W obszarze objętym opracowaniem planu planuje się likwidację kopalni. Istniejący budynek mieszkalny adaptuje się do dalszego użytkowania.

Nie przewiduje się dodatkowego zainwestowania przedmiotowego terenu. Proponowana rekultywacja przywróci tereny zdegradowane środowisku naturalnemu i zniweluje szkodliwe zmiany.

Z uwagi na fakt, że wiodącą funkcją terenu objętego granicami opracowania terenu po wyeksploatowaniu kruszywa będą tereny rolne i lasy z niewielkim budynkiem wielorodzinnym, skutki planu dla środowiska prognozuje się jako bardzo korzystne.

GŁÓWNY SPECJALISTA

mgr inż. Bogdan Leszczyński

Oświadczenie

Oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74 a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, z 2019 r. poz. 630, 1501, 1589, 1712, 1815, 1924, 2170). Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Bogdan Leszczyński

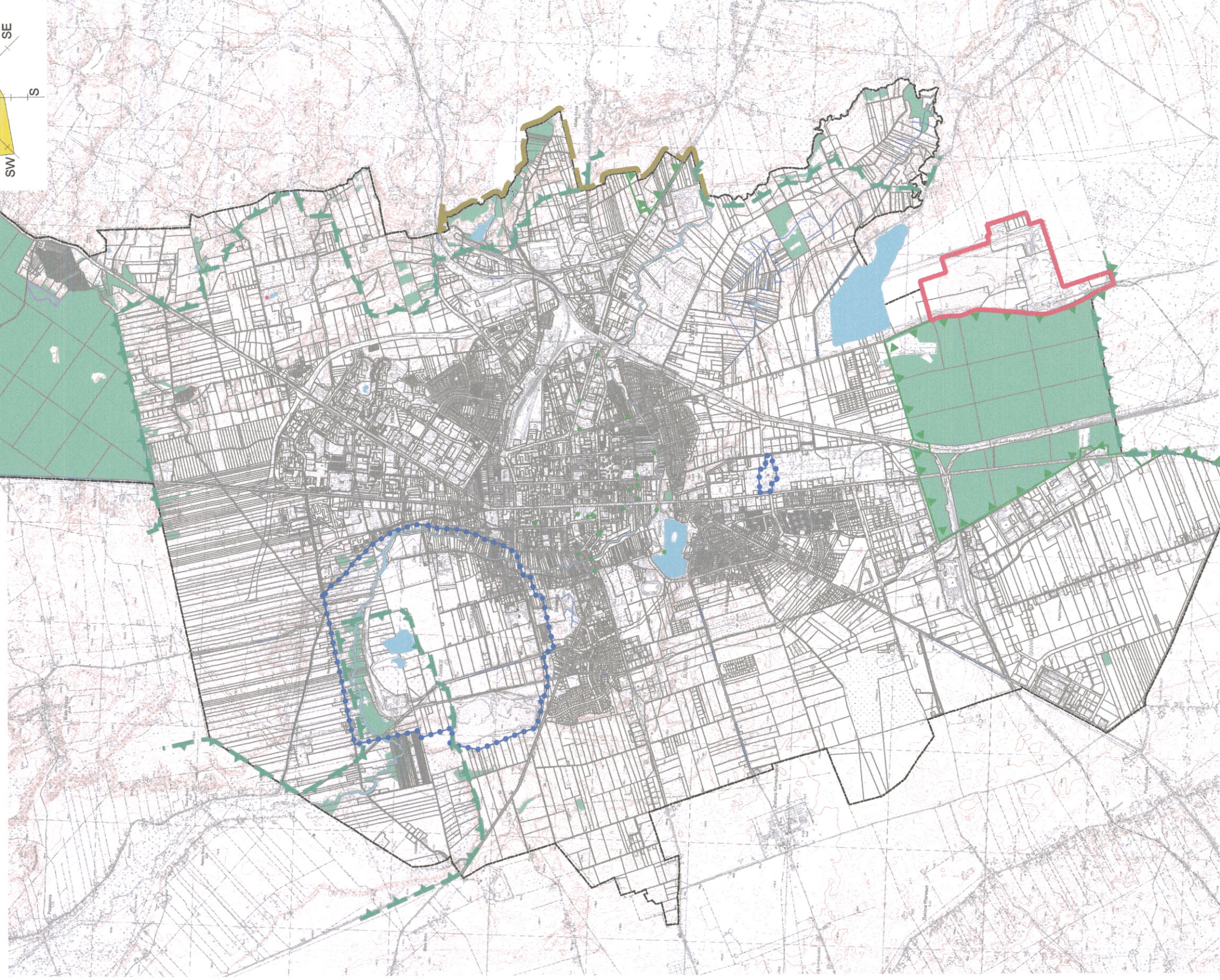
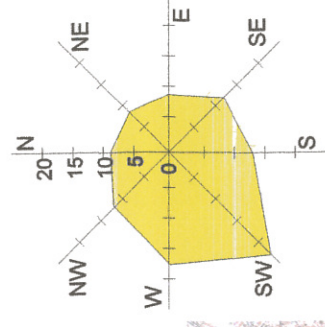
GŁÓWNY SPECJALISTA

Leszczyński
mgr inż. Bogdan Leszczyński

MIEJSKOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO TERENU KOPALNI SOBOLEWO W SUWAŁKACH

Załącznik Nr 1 UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

skala 1:45 000

- GRANICE MIASTA
- GRANICE OTULINY WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO
- GRANICE OBSZARÓW CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- REZERWAT PRZYRODY "CMENTARZYSKO JACWINGÓW"
- GRANICE OBSZARÓW NATURA 2000
- GRANICA ZEWNĘTRZNEGO TERENU OCHRONY POŚREDNIEJ UJĘĆ WODY
- POMNIKI PRZYRODY
- STANOWISKO DOKUMENTACYJNE
- LASY WG EWIDENCJI GRUNTÓW
- GRANICE MIEJSOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO